

YENİ İTTİFAKLAR VE İHTİLAFLAR ALANI OLARAK GÜNEY ASYA

Selim SEÇKİN

Misafir Araştırmacı

Günümüzde özellikle üretim ve ekonomide ön plana çıkan Güney Asya, barındırdığı ihtilaflarla da dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda bölgedeki en önemli ihtilaf Pakistan ve Hindistan arasındaki, bir ölçüde Çini de ilgilendiren, Keşmir Sorunudur.

1947 yılından bu yana bölgenin istikrar, barış ve huzur ortamına kavuşmasındaki en önemli engel olan Keşmir Sorunu, Pakistan ve Hindistanın dört kez savaşmalarına neden olmuştur.

Günümüzde de Keşmir Sorunu ve onun neden olduğu uyuşmazlıkların yansımaları bölgede görülmektedir. Geçtiğimiz Ağustos ayında bu sorun, Hindistanın Keşmirin statüsünü belirleyen Anayasanın 370.maddesini kaldırmasıyla tekrar alevlenmiştir. Buna ek olarak son dönemde Hindistanda çıkarılan Vatandaşlık Yasasının Müslümanları dışlayıcı hükümler içermesi ve Hindistandaki Müslümanlara karşı artan saldırılar iki ülke arasındaki gerilimi artırmıştır.

Özellikle nükleer silahlanma kapasitesi bulunan iki ülke olan Pakistan ve Hindistan arasında artan gerilimin uluslararası alanda da farklı ittifakların oluşumuna neden olduğu görülmektedir.

Hindistan - ABD Yakınlaşması

Bu çerçevede dikkati çeken ilk yakınlaşma ABD ve Hindistan ilişkileridir. Son dönemde gerçekleşen iki ülke liderlerinin karşılıklı ziyaretleri büyük önem arz etmektedir. İlk olarak Hindistan Başbakanı Modinin ABDye Eylül 2019daki ziyareti ve devamında da ABD Başkanı Trumpın Şubat ayında Hindistanı ziyareti Hindistan-ABD ilişkilerinin geldiği noktanın belirlenmesi açısından önemlidir. Zira her iki görüşmede de liderler tarafından ikili ilişkilerin hiç olmadığı kadar iyi bir noktada olduğu vurgulanmıştır[1].

Aynı zamanda Trumpın ziyareti sırasında gerçekleştirilen silah alımı anlaşması da yapılan ziyaretin ve ilişkilerin kazandığı ivmenin açık bir göstergesidir. Bu anlaşma uyarınca taraflar, Hindistanın 3 milyar dolarlık Amerikan helikopteri ve son teknoloji ürünü diğer teçhizat alımı konusunda mutabık kalmışlardır[2].

Tüm bu gelişmeler, özellikle Hindistan Başbakanı Modinin 2002deki olaylar nedeniyle Başbakan seçildiği 2014'e kadar ABDye girişinin yasaklanmış olduğu da düşünüldüğünde Hindistan-ABD ilişkilerinin gelişimini gözler önüne sermektedir. Özellikle ABDnin Güney Asyada Soğuk Savaştan bu yana önemli bir müttefik olarak değerlendirdiği Pakistanın en büyük rakibi ile olan yaklaşması şüphesiz Pakistanı rahatsız etmektedir. Ancak ABD tarafından yapılan açıklamalarda hala Pakistanın bölgedeki önemine ilişkin ifadeler yer verilmekte, bir yerde Hindistan ile olan yaklaşmanın Pakistan nezdindeki olumsuz etkileri dengelenmeye çalışılmaktadır[3].

Bununla beraber Hindistan ve ABD arasında göz ardı edilemeyecek ticari uyuşmazlıkların da olduğu unutulmamalıdır. Özellikle Hindistanın Dünya Ticaret Örgütündeki taahhütlerini ihlal eder nitelikte gümrük uygulamaları ABD tarafında tereddütler yaratmaktadır. Aynı zamanda üst düzey ziyaretlere ve liderlerin açıklamalarına rağmen iki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması bir yana, henüz hiçbir ticari anlaşma yapılmamış olması da kayda değer bir durumdur[4].

Türkiye-Pakistan-Çin Eksenindeki Gelişmeler

ABDnin Hindistan ile gelişen ilişkilerini Pakistanın bölgedeki faaliyetlerinden ve diğer ülkelerle geliştirdiği ilişkilerden bağımsız değerlendirmek yanlış olacaktır. Bu çerçevede, Pakistanın özellikle ekonomik ve ticari alanda ABDnin en büyük rakibi olan Çin ile olan ilişkileri yukarıdaki savın en önemli dayanağıdır.

Pakistanın Çin ile geliştirdiği ilişkilerinin en somut örneği Çin-Pakistan Ekonomik Koridorudur. 2015 yılında resmileşen projede karayolu, demiryolu, petrol ve gaz boru hattı, petrol rafinerisi ve liman inşaatları yer almakta olup, Çinden Afrika ve Ortadoğuya kısa ve ucuz yoldan ulaşım sağlaması hedeflenmektedir[5]. Pakistan tarafından ülkemizin de bu projeye davet edilmesi önem taşımaktadır[6].

Bu arada, Çinin Kuşak ve Yol İnisiyatifine Pakistan destek verirken, Hindistanın mesafeli yaklaşımı ABDyi bölge özelinde Hindistana yakınlaştıran bir etmen olarak değerlendirilebilir.

Ülkemiz de bu bağlamda bölgedeki gelişmeleri yakından takip etmektedir. Dış politika hedefleri kapsamında tüm bölgelerle ilişkilerin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede bölge ile olan ilişkilerimiz özelinde Pakistanın her zaman farklı bir konumu var olmuştur. Tarihsel ve kültürel ilişkilerimizin kuvvetli bağlar oluşturduğu Pakistan ile ilişkiler her zaman üst düzeyde şekillenmiştir.

Buna ek olarak bölgenin barındırdığı ekonomik, ticari ve insani potansiyel günümüzde artık somut bir güce de dönüşmüştür. Küresel güç dengesinin Avrupa-Atlantikten Asyaya kaydığı düşünüldüğünde ülkemiz de bu bölgedeki fırsatların ve işbirliği olanaklarının artırılmasına yönelik politikalar izlemektedir.

Bu durumun açık bir örneği Ağustos 2019da Ankarada düzenlenen 11. Büyükelçiler

Konferansında açıklanan Yeniden Asya Açılımıdır. Bu bağlamda ülkemizin batı ile olan ilişkilere verdiği önemin yanında dış politikada kendine önemli fırsatlar sunabilecek bir bölge olan Asya ile de ilişkilerini geliştirme arzusu öne çıkmaktadır.

Türkiye, Pakistanın yanı sıra Çin başta olmak üzere diğer Asya ülkeleriyle de ilişkilerin geliştirilmesine önem atfetmektedir. Pakistan gibi ülkemiz de Çinin Kuşak ve Yol İnisiyatifine destek vermekte ve çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu projenin önemli bir ayağını oluşturan Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattını ilk defa kullanarak Çinden Avrupaya giden ilk yük treni 28 Ekim 2019 tarihinde ülkemize ulaşmıştır[7]. Diğer taraftan, alt kıtanın önde gelen ülkesi Hindistan ile ilişkilerin önemini ve gerekliliğini yadsımak da olanaklı değildir. Burada da bir dengenin kurulması önem taşımaktadır.

Tüm bu gelişmeler Güney Asya özelinde iki kutuplu bir ittifaklar dengesinin oluşmaya başladığını göstermektedir. Bir yanda tarihsel bağların desteklediği Türkiye-Pakistan-Çin eksenini, diğer yandan da aslında konjonktürel gerekliliklerin mecbur kıldığı ABD-Hindistan eksenini yer almaktadır. Bu bağlamda bölgedeki halihazır gelişmeler bu ittifakların daha da belirgin bir hal alabileceğine ilişkin önemli ipuçlarını teşkil etmektedir.

*Fotoğraf: Vikipedi

[1] Trump ile Modi Teksas'ta bir araya geldi, iki liderin 'yakınlığı' etkinliğe damga vurdu, *Sputnik*, 23 Eylül 2019, <https://tr.sputniknews.com/abd/201909231040228620-trump-ile-modi-teksasta-bir-araya-geldi/>

[2] ABD ve Hindistan, 3 milyar dolarlık savunma anlaşması yaptı, *Anadolu Ajansı*, 25 Şubat 2020, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-ve-hindistan-3-milyar-dolarlik-savunma-anlasmasi-yapti/1744264>

[3] US working with Pakistan against terrorism, says Trump in India, *Anadolu Agency*, 24 Şubat 2020, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/us-working-with-pakistan-against-terrorism-says-trump-in-india/1743112>

[4] Trevor Cloen and Irfan Nooruddin, The U.S.-India trade deal fell through. What happens now?, *The Washington Post*, 5 Mart 2020, <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/03/05/us-india-trade-deal-fell-through-what-happens-now/>

[5] Hüseyin Korkmaz, Asya jeopolitiğinde stratejik ortaklık: Çin ve Pakistan, *Anadolu Ajansı*, 27 Eylül 2019, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/asya-jeopolitiginde-stratejik-ortaklik-cin-ve-pakistan/1595779>

[6] Pakistan, Türkiye'yi CPEC'e davet etti, *Sputnik*, 8 Kasım 2018, <https://tr.sputniknews.com/ekonomi/201811081036053066-pakistan-turkiye-cpec-davet/>

[7] Çinden gelen ilk yük treni, Türkiyede, *Hürriyet*, 4 Kasım 2019, <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/cinden-gelen-ilk-yuk-treni-turkiyede-41366442>

Yazar Hakkında :

Selim Seçkin, 2016 yılında İ.D. Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi [] mezun olmuştur. Mezuniyetinin ardından 2017 yılında Ankara Üniversitesi Özel Hukuk Bölümü [] tezli yüksek lisans programına başlamış olup yüksek lisans tez çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca, 2017 yılından bu yana Ankara Barosu'na kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaktadır.

Ağustos 2019'da Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Atıfta bulunmak için: SEÇKİN, Selim. 2026. "YENİ İTTİFAKLAR VE İHTİLAFLAR ALANI OLARAK GÜNEY ASYA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2020 / 14. Mart 10. Erişim Haziran 25, 2026. <https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/YENI-ITTIFAKLAR-VE-IHTILAFLAR-ALANI-OLARAK-GUNEY-ASYA>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır